

ROZMAWIAĆ SIĘ (73) *vb impf*

się (64), się (9).

o oraz drugie a jasne; w *inf* -maw- (7), -maw- (11); -maw- *MurzHist*; -maw- *ForCnR*; -maw- : -maw- *Mącz* (1:8), *RejPos* (2:1), *CzechRozm* (3:1); w pozostałych formach -maw- (48), -maw- (3); -maw- *BibRadz*, -maw- : -maw- *RejPos* (15:1), *CzechRozm* (12:1).

inf rozmawiać się (18). ◇ *praes 1 sg* rozmawiam się (3). ◇ *2 sg* rozmawiasz się (1). ◇ *3 sg* rozmawia się (5). ◇ *3 pl* rozmawiają się (4). ◇ *praet 1 sg m* -m, -em się rozmawiał (2). ◇ *3 sg m* rozmawiał się (17). ◇ *3 pl m pers* rozmawiali się (7). ◇ *fut 1 sg m* rozmawiać się będę (2). ◇ *1 pl m pers* rozmawiać się będziemy (1), będziemy się rozmawiać (1) *RejPos* (1:1). ◇ *3 pl m pers* będą się rozmawiać (1). ◇ *imp 2 sg* rozmawiaj się (2). ◇ *con 2 sg m* byś się rozmawiał (1). ◇ *3 pl m pers* by się rozmawiali (1). ◇ *part praes act* rozmawiając się (7).

Sł stp, Cn notuje, Linde bez cytatu s.v. rozmówić.

1. Wymieniać wypowiedzenia, toczyć rozmowę; dyskutować;(sermonem) conferre, habere sermonem, colloquia a. sermones serere, sermocinari *Mącz* (71) : *RejKup* x5; Conferre et confabulari, Rozmawiać się. *Mącz* 122c; Conferunt sermones inter se, Rozmawiają się. *Mącz* 122d, 386d [2 r.]; A Gdy się Apostołowie ielzczę rozmawiali/ tedy stanał Pan Iezus w pośrodku ich [*Vulg Luc* 24/36] *RejPos* 114.

rozmawiać się z kim (31): O iako śliczny i święty on dom był/ [...] gdzie się rozmawiał pan z slugami/ mistrz z zwolniki. *OpecŻyw* 169v; *ForCnR* C4; Za tą chwilą przy nim siedzę [*lege: siedę*] A śnim się rozmawiać będę. *RejKup* q5v; *RejWiz* 178v; Instituire sermonem cum aliquo, Wdać się s kim w rzecz albo począć się s kim rozmawiać. *Mącz* 386d; Cum aliquo secreta colloquia serere, Tajemnie się s kim rozmawiać. *Mącz* 386d; Audire et reddere voces notas, Wkładnie się s kim rozmawiać. *Mącz* 504c, 386d [3 r.]; Thu dopirko mogli [*uczniowie*] podeprzeć oney mocney wiary swoiey o możności iego [*Jezusa*]. Iż ani się z nimi rozmawiając/ ani się ich dotykając czynił on dziw/ iż wnet zbierał a był wleczone on trąd marny ich. *RejPos* 214, 112v *margin*, [203]v; *RejZwierc* 111v, 160; HANibál z Antyochem gdy się rozmawiali/ Około śpraw Rycerskich śnadź naukę dali/ Temu to Stuzieńkiemu *PaprPan* Cc2; Rozmawia się Pan Iesus v śtudni z Sámarytanką. *WujNT Ioann* 4 *arg*, *Ioann* 1 *arg*; [A tak wam tego więcej powtarzać nie chcemy *de his* raczej *coram latius* z wami się rozmawiać chcemy. *ListyZygmAug* 1550/162; *BzowRóż* 79]. *Cf rozmawiać się z kim około czego; z kim o kim, o czym; »rozmawiać się z sobą«.*

rozmawiać się z kim około czego (1): iął się śtemi ktore miał naprzychylniéyżé/ około tyto swei nieśzczelnéi rzeczy rozmawiać/ i myśl iem swoię powiedzieć/ że [...] *MurzHist* D.

rozmawiać się z kim o kim, o czym [*w tym też: [de aliqua re]*] (11): Choć się ze mną o zakonye thwym rozmawiali/ Lecz widząc w nim biegłość moię wnet mi pokoy dali *LubPs* bb4; A s kimże się tedy nam nawięcey o tym Panu rozmawiać przyttoi/ ábo gdzie by go śzukać? *RejPos* 112v, 67v, 112, 112v, 113; á prawie nigdy się [*Pan*] o męce swoiey z Apostoły nierozmawiał/ áby też o zmartwychwstaniu mowić niemiał. *KuczKat* 50; y dla tego się o BOgá tego śprawách z taką pilnością śtobą rozmawiam *CzechRozm* 183; *CzechEp* 6, 175; [*ListyZygmAug* 1550/162].

rozmawiać się o kim, o czym (17): iáko Ewanyelia świadczy/ iż gdy Apostołowie święci byli zgromádeni/ á rozmawiali się o wielmożności Bośtwá iego/ nic do nich nie zamieszkał/ ále stanałwzy

w pośrzedku nich/ rzekł do nich: Pokoy wam. *RejPos* 114, 112, 112v [2 r.], 114; Pifał też [*Rej*] zalię dla kmiotkow/ Woytá s Pánem á s Plebanem/ iáko fie też o fwych doległosciach rozmawiaią. *RejZwierc* Aaav. Cf *rozmawiać się z kim o kim, o czym*.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: o tym (1)] (2): Tu fie iefzczę z wieczorá pilnie rozmawiaią/ Przy grochu przy kápufcie co poftáwić máią. *RejWiz* 15; *RejPos* 112v.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia bliższego w zdaniu nadrzędnym (1): iż ci dwa ktorzy ízli ták rozmawiaiąc fie o thym Pánu nászym/ iż iefzczę práwie nie dowierzáli themu iego z martwych wftániu. *RejPos* 112.

W połączeniach szeregowych (3): Przifzedłzi tedy młodzienecz [...] s panem ítaroftá Swąwołą/ ij ze włytkimi onymi [...] iął [...] s nimi fie rozmawiaćz/ śmiáćz/ krotofilicz *ForCnR* C4; Tákże też ty iedno czyń nędzny człowieczę/ ízukay/ á pytay/ á rozmawiaiy fie s kim możefz [...] o tym Pánu fwoim *RejPos* 113, 112.

W charakterystycznych połączeniach: rozmawiać się pilnie (z pilnością) (2), tajemnie, układnie.

Zwroty: »miedzy sobą się rozmawiać« (1): A iżeby rzecz łacnyeyfía ku poyęcyu byłá/ [...] ták fye nápiśáło yákoby fye dwa myedzy sobą rozmawyaáli *KromRozm I* A2.

»rozmawiać się z sobą« [*w tym: o czym (1)*] [*szyk zmienny*] (2): *RejPos* 28v; do ktorych [*szkół*] ták młodzi iáko y ítárzy dni pewnych fię íchodzą/ o świętych rzeczách/ o popráwieniu żywotá/ [...] dla pożytku duźnego/ cudnie fię z sobą rozmawiaiąc. *ReszHoz* 132.

Szeregi: »rozmawiać się albo powiedać« (1): żonká s pánienkámi ízyie/ też fie s tobą rozmawia/ álbo też co powieda *RejZwierc* 111v.

»pytać się, (a) rozmawiać się« (3): A tám dopiro Duch święty gdy obaczy chutliwe ítáránie twoie/ iż fie o nim ták pilnie pytałz/ iż fie o nim s kim możefz rozmáwiałz/ obiáśni ferce twoie *RejPos* 112v, 112v [2 r.]. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

Przen: Rozliczać się (1) :

Zwrot: »rozmawiać się z światem« (1): Támże w tey Okłzy [...] powiádał [*Rej*] iż miał wołą fwe kości położyć/ Pánu Bogu włytko poruczywfzy/ ták iáko o tym nadobnie w onych wirfzoch rozmawiaiąc fie s światem nápiśáł. *RejZwierc* Aaa2.

a. *O porozumiewaniu się z Bogiem: modlić się; też: o Bogu mówiącym do ludzi [z kim] (23) :* *BibRadz Ex* 30/36; Pátrzayże iáko to iefł wdzięczny á powážny dzień v Páná tego/ że y táiemnice fwe zyawia/ y wdzięcznie fie rozmawia z wiernemi fwemi *RejAp* 11; Iesli nie przyfłtoi Bogu rozmawiać fie z Anioły tedy też y z ludźmi. *CzechRozm* 17v *marg*; Gdzie zás potym tenże Iezus Chríftus w nocy przez widzenie/ z wiernym vcźniem fwym Anániafzem fie rozmáwiał *CzechRozm* 201; ná ktorego [*św. Pawła*] íam Chríftus z niebá wołał/ y z nim fie rozmawiał *CzechRozm* 201, 17v [2 r.], 18 [2 r.], 89, 200v, 202 [2 r.], *3v; *CzechEp* 185.

rozmawiać się przez kogo (1): Bog do ludzi [*anioły*] połyłał/ á z nimi fie przez nie rozmawiał. *CzechRozm* 49v.

*rozmawiać się o czym (1):*ktore [*obietnice Bóg*] przodkom nászym czynił/ y z nimi fie o tym rozmawiał. *CzechRozm* 25v.

W charakterystycznych połączeniach: długo rozmawiać się, rozlicznie (rozlicznymi obyczajmi) (2), wdzięcznie; w prośbach rozmawiać się.

*Zwrot: »z Panem (a. Bogiem, a. Chrystusem) się rozmawiać« = modlić się (3): Y Sálomon gdy s Pánem w prośbach fie rozmawiał/ Tedy łobie napilniey to ná nim wymawiał. By go nędzą nie karał RejWiz 14; iż go [Boga] ták przedtym inłzy wierni wzywáli/ y z nim fie wzywáiąc go rozmawiali CzechRozm 200v, **3v.*

*Szereg: »wzywać i rozmawiać się« (1): Okazanie z łłowá Bożego/ iż Chriftułá wierni iego wzywáli/ y z nim fie rozmawiali. liłt 220.b CzechRozm **3v.*

Przen (3) :

W porównaniu (1): Y włzędy á włzędy [Bóg] iáko miły ociec rozmawia fie z námi iáko z włánnemi łynacžki łwoiemi. RejPos 4.

a) O wypowiedziach Pisma Świętego [przez kogo, przez co] (2) : Iż rozlicznie á rozlicznymi obyczáymi rozmawiał fie z námi Pan náłz przez rozliczne piłmá/ iuż y przez Proroki łwoie RejPos 325v, 134v.

b. Naradzać się; deliberare Mącz, Cn; censere, considerare, consiliari, consulere, consultare Cn [w tym: z kim (2)] (2) : Cum amicis deliberare, Rádźić fie/ rozmáwiác fie s przyjacióły. Mącz 191b; Tymże obyczáiem y Páweł ł. zzywáiąc Stárłze do Miletu/ á z nimi fie rozmawiaiąc/ powiáda ie być Biłkupmi. RejPosRozpr c3.

[rozmawiać się około czego: My też tu z tymi pany około tej moskiewskiej rzeczy się rozmawiać i od nich radę brać będziemy ListyZygmAug 1553/255; Książd arcybiskup do panów: Nic inego nie odpowiedział około obrony podolskiem ziemiam, jedno iż się z pošły około wszyckiego rozmawiać mają Diar 1566 23.

rozmawiać się na co: Na tym sejmie wielkie roznice były między pošły [...] oni długo się na to [tj. nad trojakim sposobem obrony] rozmawiali i powiedzieli, iż się jim podobał obyczaj o szacowaniu gruntow ListyPol I (1525)/2.]

2. Mówić, wypowiadać się [o czym] (1) :

Szereg: »rozmawiać się albo rozumieć« (1): Tá trzecia Rołpráwá ielł z zezwolenia vczonych łudzi/ dla thych ktorzy o thym Sákrámencie rozno fie czáłem rozmawiaią/ álbo rozumieią. RejPosWiecz³ 96.

3. Rozważać, rozmyślać [naprzeciwko komu] (1) : Tota die verecundia mea contra me ełł [...]. A gdy to rozmyłlam vłtawicžnie rozmawiam fie łam naprzeciwko łobie WróbŻołł 43/16.

Synonim: 1., 2. rozprawiać.

Formacje współrdzenne cf MOWIĆ.